

Hayat Sende Derneği
Savunuculuk Planı (2019-2021)

Önsöz	2
Mevcut Durum Analizi	3
Koruma Altındaki Çocuklar	3
Dünya'da Koruma Altındaki Çocukların ve Korumadan Ayrılan Bireylerin Durumu ve Eğilimler	3
Ülkemizde Koruma Altındaki Çocukların ve Korumadan Ayrılan Bireylerin Durumu ve Eğilimler	5
Çocuk Koruma Alanında STK'ların Yaptığı Çalışmalar	6
Kurum ve Birim Durum Analizi	7
İnsan Kaynakları	7
Teknik Altyapı	8
Kurum ve Birimin Mevcut Stratejilerinin Analizi	8
Çalıştaylar	8
Politika Belgeleri	8
Çocuk Koruma Sistemi Destek Hattı	8
Stratejik Davalama	8
Gönüllü Çevirmen Ağı	9
Koruma Sonrası Topluma Geçiş Rehberi	9
Hedef ve Stratejiler	9
Sosyal Hizmetler Alanında Politika Oluşturan ve Politika Oluşumuna Katkı Sağlayan Öncü Bir Sivil Toplum Kuruluşu Olmak	9
Çarpan Etkisi Yüksek Çalıştay ve Sempozyumlar Yoluyla Kamuoyunda Devlet Koruması Altında Kalan Çocukların ve Ayrılan Gençlerin Sorunları Hakkında Farkındalık Oluşturmak,	9
Düzenli Olarak Devlet Korumasında Kalan Çocuk ve Gençler ile Ayrılan Gençlere İlişkin Politika Önerileri Oluşturmak ve Bakanlığa Sunmak,	9
Devlet Koruması Altında Kalan Çocuklara ve Ayrılan Gençlere İlişkin Olarak Her Türlü Olumsuz Olayda Dernek Olarak Pozisyon Almak ve Düzenli Basın Bildirileri Yoluyla Kamuoyunu Bilgilendirmek,	9
Sosyal kampanya tasarlanması, sivil izleme yapılması, stratejik davalama yapılması, karar alıcılar ve yasa yapıcılarla bire bir temas edilmesi unsurlarını içeren bir savunuculuk stratejisini hayata geçirmek,	9
Haber, blog, çeviri, yayın, literatür taraması, kütüphane, mevzuat ve yayınları da içeren bir veri bankası kurmak.	9
Performans Göstergeleri	10
İzleme, Değerlendirme ve Koordinasyon	11

Hayat Sende Derneği Savunuculuk Planı (2019-2021)

1. Önsöz

Hayat Sende Derneği olarak 2007 yılından beri koruma altında yetişen bireylerin sorunlarına yenilikçi çözümler getirmek amacıyla çalışmalar gerçekleştiriyoruz.

Kurumsal kapasitemiz arttıkça derneğin birimlerinin oluşturulmaya başlanması neticesinde 2017 yılında Savunuculuk ve Politika Belgesi Oluşturma Biriminin hayata geçirilmesi sağlanmıştır. Birimde kısaca koruma altındaki çocukların hayatlarına etki edecek mahiyette raporlar oluşturulması, savunuculuk yapılması, hizmet temelli savunuculuk olan 3A (Access to Information, Advice, Advocacy - Bilgiye Erişim, Tavsiye ve Savunuculuk) Yaklaşımı ile etkili bir savunuculuk altyapısının oluşturulması planlanmaktadır. Bu amaçla oluşturulan Gönüllü Uzman Havuzumuzla yönlendirmelerimizi sağlıklı bir şekilde yapmak ve her yıl sonunda hazırlayacağımız raporlarla tespit ettiğimiz sorunlar hakkında farkındalık oluşturmak için çalışmalara devam edeceğiz. Ayrıca, Gönüllü Çevirmen Ağı ile birlikte uluslararası alandan yenilikçi yayın ve yazıların Türkçeye kazandırılması ve yaygınlaştırılması sağlanmaktadır.

Savunuculuk yapmak ve daha ötesinde savunuculuk yapılan grubun kendi adına savunuculuk yapmasını sağlamak zorlu ve profesyonel yaklaşımı gerektiren bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Hayat Sende Derneği teknik altyapısı ve insan kaynağındaki eksiklerine rağmen alandaki diğer derneklere oranla çok önde savunuculuk faaliyetleri gerçekleştirmektedir.

Savunuculuk ve Politika Belgesi Oluşturma Birimi olarak önümüzdeki dönemde Hayat Sende Derneği'nin kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi ve korumada kalan bireylerin hayatlarına etkili dokunuşlar yapmak öncelikli hedefimizdir. Bu çerçevede hazırlanan Savunuculuk Planımızla elimizdeki kaynaklarımızı kullanabileceğimiz en verimli şekilde kullanmaya odaklanacağız.

Bu yolda yanımızda olan tüm destekçilerimize selam olsun.

Saygılarımızla,

Rumeysa BOZDEMİR
Savunuculuk ve Politika Belgesi Oluşturma Birimi

2. Mevcut Durum Analizi

a. Koruma Altındaki Çocuklar

i. Dünya’da Koruma Altındaki Çocukların ve Korumadan Ayrılan Bireylerin Durumu ve Eğilimler

Korunmaya ihtiyacı olan çocukların bakımı dünya var olduğundan beri önemli bir mesele olarak toplumların karşısına çıkmaktadır. Geçmişte olduğu gibi günümüzde de korunmaya ihtiyacı olan çocukların bakımı toplumların benimsedikleri politikalar neticesinde sağlanmaktadır. Günümüzde kimi tahminlere göre dünya çapında 8 milyon kimi tahminlere göre ise 17 milyon çocuk %80 bir anne veya babaya sahip olduğu halde doğal ortamı olan biyolojik ailesinden uzakta, yuva ortamında hayata hazırlanmaktadır.

Yaygın deyimıyla yetimhaneler, resmi adıyla çocuk yuvaları geleneksel toplumda yoktu. Korunmaya ihtiyacı olan çocukların bakımı farklı ve eksik uygulamalarla da olsa evlerde sağlanmaktaydı. Savaşın kitleselleşmesi ve toplumun tümüne etki etmesiyle birlikte yetimhaneler ortaya çıkmaya başladı.

Fakirlik, ebeveynin engellilik durumu veya etnik bir gruba mensup olmaları, sosyal yapıda meydana gelen değişimler; göç, kentleşme, işsizlik, toplumsal dışlanışlık, ailenin dağılması gibi etkenler çocukların ailelerinden ayrılmasının başlıca nedenlerindedir Tüm bu nedenlerin sonucunda kurum bakımına yerleştirilen çocuklar kurum bakımının fiziksel ve duygusal zararları ile yaşam boyu baş etmek zorunda kalmaktadırlar. Yuva ve yurtlarda yetişen çocuklarda bağlanma bozuklukları, gelişimsel gecikmeler oldukça fazla görüldüğü gibi yetişkinlikte ilişkiler kurmakta da zorlandıkları görülmektedir. Kurumdaki profesyoneller (sosyal hizmet uzmanı, psikolog, çocuk gelişimcisi, öğretmen vb.) çocuğu gerek psikolojik, gerekse sosyo-ekonomik konularda desteklemelerine rağmen çocuğa anne ve babasının verebileceği sevgiyi verme konusunda yetersiz kalmaktadır. Ayrıca kurum çalışanlarının otoriter yaklaşımı çocukların kendilerini ve isteklerini ifade etmeleri konusunda zaman zaman sorunlar yaşamalarına sebep olmaktadır. Bu durum da çocuklarda birtakım davranış sorunlarına sebep olabilmektedir.

1930’lardan itibaren başlayan akademik çalışmalarla, kurum bakımının zararları anlaşılmaya başlandı ve başta gelişmiş ülkeler olmak üzere yuva ve yurt bakımlarının yerini aile ve toplum temelli hizmetler adım adım almaya başladı. Uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum örgütlerinin de önemli bir kısmı buna ayak uydurarak çalışmalarını ve fonlarını aile ve toplum temelli hizmetlere kaydırmaya başladı. Örneğin, Birleşmiş Milletler Çocukların Alternatif Bakımına İlişkin Rehber İlkeleri’nde çocukların önce biyolojik ailesinde, bunun mümkün olmaması halinde ise koruyucu ailede yetişmesi tavsiye edilmektedir. BM Çocuk Hakları Sözleşmesi’nde de aile, çocuklar için hak olarak tanımlanmaktadır. Yuvaların kapatılmasını savunan yaklaşımlar Avrupa Birliği’nde artık neredeyse norm haline gelmiş durumdadır. Avrupa Birliği, yuva ve yurt bakımına harcanacak tek kuruluş yok, şeklinde bir yaklaşım sergilemektedir.

Dünya çapında yuvaların kapatılması gerektiğini belirten yaklaşımlar giderek hâkim hale gelse de, az gelişmiş ülkelerde yuvaların sayısı hızla artmaya devam etmektedir. Daha fazla bağış çekmek için çocukları aç bırakmak, çocukları yasal olmayan yollardan evlat edinmeye konu etmek gibi uygulamalar da artmaktadır. Bu uygulamalara karşı uluslararası alanda birçok kampanya yürütülmekte ve gelişmiş ülkeler tarafından az gelişmiş ülkelere teknik destekler sağlanmaktadır.

Yapılan araştırmalara göre çocuk alanında yapılan çalışmaların ortak bir özelliği bulunmaktadır. Tümü, Batı merkezli yaklaşımı esas almış durumdadır. Ailenin ve çocuk yetiştirilmesinin farklı kültürlerdeki boyutları sıkça atlanmaktadır. Batı merkezli literatür ve modeller, bambaşka bağlamları içinde barındıran az gelişmiş ülkelere, "Bir model hepsine uyarlanabilir - One Size Fits For All" şeklinde neredeyse dikte edilmektedir. Az gelişmiş ülkeler ve farklı bağlamlar, literatürde ve uygulamada hala bakir alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı bakırlığe İslam ülkelerinde aile ve toplum temelli hizmetlerinin sağlanması için yaptığımız araştırmalarda da rastlamaktayız.

İslam ülkelerinde aile ve toplum temelli hizmetlerin yaygınlaştırılmasında karşılaşılan sorunların önemli bir kısmı, Batı merkezli yaklaşımlara paralel şekilde engeller içermektedir.. Bunların başlıcaları, koruma altındaki çocukların sorunlu, sosyal olarak uyumsuz olmaları, vb. nedenlerle etiketlenmesi ve sosyal dışlanmasıdır. Bunların yanı sıra, İslam kültürü bağlamında aile ve toplum temelli hizmetlerin gelişmesinin önündeki asıl engeller ise dini ve kültürel önyargılar ve yanlış bilgilerdir.

İslam dininde evlat edinme, büyük bir kısım cemaat tarafından haram olarak kabul edilmektedir. Bir kısım cemaat ise, çocuğun evlat edinildiğinin söylenmesi şartıyla evlat edinmeyi kabul edebilmektedir. Buna karşın tüm cemaatlerde, çocuğun mirastan biyolojik çocuklar gibi pay almaması gerektiği anlayışı hakimdir. İslam kültüründe karşılaşılan diğer bir engel ise, mahremiyet ve nikah düşmesi meselesidir.

Koruyucu ailelik konusunda ise, korunmaya alınan çocuğun mirastan pay alamayacağı, soyadı değişmediği ve soy ağacı karartılmadığı için sorun olmayacağı cemaatler tarafından da dile getirilmektedir. Bununla birlikte, birçok İslam ülkesinde koruyucu aileliğin hemen hemen evlat edinmeye paralel bir şekilde algılanışı ve bilgi eksikliği sebebiyle uygulamada koruyucu ailelik yaygınlaştırılmamaktadır.

İslam kültüründe aile ve toplum temelli hizmetlerin yaygınlaştırılmasının önündeki diğer bir engel ise, korunmaya ihtiyacı olan çocukların yetiştirilmesi sorumluluğunun kafala (sponsorluk) denilen model doğrultusunda sadece parasal destek sağlayarak üstlenebileceğine ilişkin kültürel inançtır. Bu durum, yuva ve yurtlara yaygın bir şekilde bağış yapılmasını beraberinde getirerek, çocukların kurumlara alınmasını kolaylaştırıp biyolojik ailelerine önleyici desteklerin verilmesi veya koruyucu aileliğin yaygınlaştırılması olanağını azaltmaktadır. Ailelere verilebilecek maddi desteklerle çocukların yuvalara alınması kolaylıkla önlenilecekken, en son çare olarak görülmesi gereken yuva bakımı yaygınlaşmaktadır. Sonuç olarak, Batı'daki birçok ülkenin aksine yoksulluktan dolayı yuvalara alınma normalleşmektedir.

ii. Ülkemizde Koruma Altındaki Çocukların ve Korumadan Ayrılan Bireylerin Durumu ve Eğilimler

Türkiye’de çocuk koruma sistemindeki yuva bakım modelinden aile temelli hizmet modellerine yöneliş, 2005 yılında Malatya Çocuk Yuvası’ndaki dayak skandalının ardından gerçekleşmeye başlamıştır. Malatya Çocuk Yuvası’nda çocuklara bakıcı anneler tarafından banyoda uygulanan şiddetin ortaya çıkardığı kamuoyu baskısı neticesinde bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması ve bu komisyonun Batı’daki modelleri incelemesi neticesinde çocuk yuvası ve yetiştirme yurdu olarak bilinen kışla tipi bakım modelleri, yerini çocuk evi ve sevgi evlerine terk etmiştir. Ayrıca Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın eşi Emine Erdoğan’ın himayesinde 2012 yılından beri koruyucu ailelik hızla yaygınlaştırılmaya başlanmıştır. 2012 yılında ülkemizde korunmaya ihtiyacı olan çocukların yalnızca yüzde 10’u koruyucu ailedeyken, bugün Türkiye’de koruma altındaki 20 bin çocuğun yüzde 30’u koruyucu aile modelinden yararlanarak hayata atılmaktadır. Evlat edinme sayıları da son yıllarda yıllık ortalama 300 seviyesinden 700’e çıkmıştır. Kurumlar da oldukça hızlı bir dönüşüm geçirmektedir. Aileye dönüş projeleriyle binlerce çocuk, verilen maddi desteklerle biyolojik ailesinin yanına döndürülmüştür. Çocuğun yoksulluk nedeniyle kurum bakımına alınması, 2005’te yüzde 79 iken bugün bu rakam yüzde 20’nin altına inmiştir. Bu süreçte en üst düzey politika yapıcıların destekleri ve süreci özümsemelerinin verdiği ivmenin, koruyucu aile ve evlat edinme sayılarının artmasında ve biyolojik ailelere önleyici desteklerin yaygınlaştırılmasında büyük payı olmuştur.

Çocuk koruma alanında hedef kitlenin sorunları şu şekilde sıralanmaktadır:

• Kurum bakımının, istismarın ve ihmalin kaynağı olması

Gelişmiş ülkelerde personel eliyle bakım hemen hemen terk edilmiştir. Personel eliyle bakımın çocuk ve gençlerin hem psikolojik gelişimine hem de fizyolojik gelişimine olumsuz etkileri vardır. Uluslararası istatistiklere göre, kurumlarda yetişen bireylerin suça karışma, cinsel sömürüye maruz kalma, davranış bozuklukları, canına kıyma akranlarına göre çok daha fazladır. Ayrıca, kapalı kurumların doğaları gereği şiddet üretme potansiyelinden dolayı istismar ve ihmalin oluşabildiği görülmektedir. Bu nedenle, çocuk evi, çocuk köyü, sevgi evi gibi farklı isimlerle kurulan tüm birimlerin kapatılması ve personel eliyle bakımın sonlandırılması; tüm çocukların uluslararası sözleşmelerimiz doğrultusunda önce biyolojik ailesinde, bunun mümkün olmaması durumunda gönüllü aile, koruyucu aile, evlat edinme modellerinden yararlandırılması, bunun da mümkün olmaması durumunda son çare olarak ev ortamına benzer çocuk evlerinde en fazla sekiz çocuğun bulunduğu ortamlarda hayata hazırlanması çalışmalarına devam edilmiştir.

• Çocuk ve ailelere ilişkin etiketlenme

Devlet korumasında çocuk ve gençler ile ayrılan gençlerin ve koruyucu aile ile gönüllü ailelerin en önemli yaşama tutunma stratejisi gizlenmedir. Gizlenmenin en önemli nedeni çocuklara ve ailelere yönelik dışlayıcı, ötekileştirici tutumlardır. Çocukları ve aileleri oldukça fazla örseleyen ve görünmeyen bir işaret/içsel sıkıntı anlamına gelen etiketlenme ile

mücadele edilerek, çocuk ve ailelerin beden ve ruh sağlığının tam olarak hayata atılması için çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

- **Toplumla bu çocuklar arasındaki sosyal duvar**

Devlet korumasında yetişen çocuk ve gençlerle toplumun arasında bir sosyal duvar bulunmaktadır. Çocuklara yönelik özellikle medya kanalıyla yapılan olumsuz söylemler çocuk ve gençlerin bilinçlerini yaralamaktadır. Acıma, korku ve merakla karışık bu bakış açısının yaygınlığından dolayı çocuk ve gençler bireyselleşememekte, potansiyellerini gerçekleştirememekte, kendilerini toplumsal hiyerarşinin en altına koymaktadır. Bu bakış açısının yapısöküme uğratılması ve olumlu anlamlarla yeniden doldurulması için çalışmalar yapılmıştır.

- **Temel yaşam becerilerinin kazandırılmaması**

Devlet korumasındaki çocuk ve gençlerinin en önemli sorunlarından birisi, temel yaşam becerilerinin kazandırılmasına yönelik çalışmaların yetersizliğidir. Görüşme yapılan birçok genç, korumadan ayrıldıktan sonra sudan çıkmış balığa döndüğü yönünde geri bildirimde bulunmaktadır. Özellikle korumadan ayrıldıktan sonra sosyal ve ekonomik desteklere erişmekte sıkıntı yaşanmakta; sağlık hizmetine erişim kesintiye uğrayabilmekte, istihdam olanakları mevzuatta olmasına rağmen birçok noktada gençler istihdam fırsatlarından yararlanamamaktadır. Örneğin, korumadan ayrılan gençlerin SGK primlerinin beş yıl boyunca devlet tarafından karşılanmasına ilişkin mevzuat, 19/02/2013 tarihinde çıkmasına rağmen henüz yararlanan bir kişi bile yoktur. Bu ve benzeri sorunların çözümü için çalışılmıştır. Bu doğrultuda, eğitimler, kamplar ve mentorluklar yoluyla koruma altındaki çocuk ve gençlerin hayata daha eşit ve güçlü bir şekilde başlamasına ilişkin çalışmalar yapılmıştır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde 19.831 çocuk ve genç devlet koruması altında bakılmaktadır. Ayrıca, her yıl ortalama 700 genç ise reşit olarak hayata atılmaktadır. Personel eliyle bakımı sağlanan çocuk sayısı 14.189 iken, koruyucu aile hizmet modelinden yararlanan çocuk sayısı 5.642'dir. 1982'den bugüne evlat edindirilen çocuk sayısı ise 16.171'dir (ASPB 2017 İstatistik).

iii. Çocuk Koruma Alanında STK'ların Yaptığı Çalışmalar

Hayat Sende'nin çalıştığı korumadan ayrılan gençlerin kurduğu 50 civarında dernek bulunmaktadır. Ayrıca, Minik Kalplerle Elele Derneği, Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı gibi büyük bütçelere sahip yapılar ile, irili ufaklı yardımseverlik ve gönüllülük temelli yapılar faaliyet göstermektedir.

Yurttan ayrılan bireylerin kurduğu derneklerin hemen hemen tümünün kurumsal kapasitesi çok zayıftır. Hak temelli bakış açısından uzak bir yaklaşım bu derneklerin bakış açılarında egemen durumdadır. Bir kısmı ise ajitasyon temelli yol almaktadır.

Minik Kalplerle El Ele Derneği büyük ölçekli bina ve inşaat çalışmaları yapmaktadır. Bu durum, Avrupa Birliği'nin kararlarına ters düşmektedir. Avrupa Birliği yuva ve yurtlara yönelik

bina yapımı gibi paraların harcanmasına karşı çıkmakta ve fonlarını kullandırtmamaktadır. Bunun yerine koruma altındaki çocukların hayatlarına aile temelli çözümlerin geliştirilmesi için kaynak ayrılmasını desteklemektedir.

Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı çocuk köyleri işletmektedir. Halen Bolluca Çocuk Köyünde 130 çocuğa Koruncuk tarafından hizmet verilmektedir. Çocuk köyündeki bir çocuğun maliyetinin en az 5.000 TL olduğu hesaplanmaktadır. Bu yönüyle oldukça pahalı bir model olduğu görülmektedir. Önümüzdeki dönemde de en az 5 Çocuk Köyü kurulması için çalışmalar yapılmaktadır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın Ar-Ge çalışmalarına göre, kurum bakımında da çocuğun maliyeti 5.000 TL'dir. Sevgi evlerinde 3.500 TL, çocuk evlerinde 1.500 TL'dir. Koruyucu aile modelinde ise, yaş büyüdükçe devletin desteği artmaktadır, 2018 itibari ile ailelere ödenen ücret en az 557 TL en çok 1220 TL civarındadır. Koruyucu aile modeli kurum bakımına nazaran oldukça ekonomik olmasıyla öne çıkmakta olmasına rağmen, bürokratik ve yerleşik çıkarlar bu modelin gelişmesinin önünde ana engeli teşkil etmektedir. Derneğimiz Danışma Kurulu Üyesi Klinik Psikolog Prof. Dr. Neşe Erol tarafından yapılan bir çalışmada, kurum bakımında kalan her yüz çocuktan 47'si davranış bozukluğu gösterirken, koruyucu ailede bu rakam 12'ye düşmektedir. Normal aile yaşamında ise bu rakam yüz çocukta 9'dur. Hayat Sende, koruyucu aile modelini Erol'un çalışmasını destekler ulusal ve uluslararası mahiyette yüzlerce çalışmayla kanıta dayalı bir şekilde savunmaktadır.

Birleşmiş Milletler de Guidelines on Alternative Care'de aile temelli hizmetlerin öncelenmesi çağrısında bulunmaktadır. BM Çocuk Hakları Sözleşmesinde her çocuğun aile yanında büyümesi hak olarak tanımlanmıştır. Hayat Sende bu bağlamda bir çocuğun doğal ortamının aile olduğunu, yuvaların kapatılması gerektiğini, ailenin bir çocuk için hak olduğunu, Çocuk Koruma Sisteminde radikal değişiklikler yapılmasını savunan Türkiye'deki öncü örgüttür. Bu anlamda Hayat Sende, Türkiye'deki Çocuk Koruma Sisteminde paradigma dönüşümünün öncüsüdür.

Hayat Sende, alanda çalışan derneklere öncülük eden çalışmalar gerçekleştirmektedir. Koruyucu Aile, Evlat Edinme Derneği, İstanbul Koruyucu Aile Derneği, Genç Dönüşüm Derneği, Kalben Derneği, Denizli Koruyucu Aile Derneği, Bizim Çocuklar Gençlik Akademisi Derneği gibi birçok yapıyla alanı dönüştürmüş, diğer sivil yapılara da öncü olmuştur. Hayat Sende bugün alandaki koruma altındaki çocuklarla ilgili en büyük veri bankasına sahip sivil toplum yapısı haline gelmiştir.

b. Kurum ve Birim Durum Analizi

i. İnsan Kaynakları

Savunuculuk ve Politika Belgesi Oluşturma Birimi'nde 2 gönüllü çalışan görev almaktadır. Birimde görev alan tam zamanlı bir çalışan bulunmamaktadır. Birime gönüllü danışmanlık desteği veren Uzman Havuzunda ise 4 avukat, 3 psikolog, 4 sosyal hizmet uzmanı ve 5 alanında uzman meslek elemanı bulunmaktadır.

Birimin daha etkili ve planlı çalışmalar yürütebilmesi için tam zamanlı bir çalışana ihtiyacı bulunmaktadır.

ii. Teknik Altyapı

Birimde bir adet bilgisayar bulunmaktadır. Birimde çalışan gönüllüler bu bilgisayarı ve dernekte bulunan uygun diğer bilgisayarları birim çalışmalarını yürütürken kullanmaktadır. Derneğe ait ortak telefon hattı da birim çalışmalarında kullanılmaktadır. Ayrıca, online başvurularda kullanılmak üzere etkili çalışan bir mekanizma oluşturulmuştur.

c. Kurum ve Birimin Mevcut Stratejilerinin Analizi

i. Çalıştaylar

Hayat Sende Derneği 2016 yılında 1, 2017 yılında 3 çalıştay gerçekleştirmiştir. Bu bağlamda 2019-2021 yılları arasında yılda en az 2 çalıştay gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Çalıştayların daha verimli sonuçlar çıkarması amacıyla çalıştay kurgusunun da güncellenmesi ve sonuçlarının takip edilmesi için çalışmalar yapılması hedeflenmektedir.

ii. Politika Belgeleri

2016-2018 yılları arasında belirlenen hedefler doğrultusunda savunuculuk çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Çocuk Koruma Politika Belgesi ve Görsel Kullanım Politika Belgesi oluşturulmuş ve yaygınlaştırma çalışmaları gerçekleştirilmiştir. 2828 sayılı kanununun ek 1. maddesinde yapılması planlanan değişiklik ile ilgili değerlendirme ve önerilerini bakanlıkla paylaşmıştır.

2019-2021 yılları arasında politika belgesi oluşturma yolu ile savunuculuk faaliyeti gerçekleştirilmesine daha çok odaklanılması hedeflenmektedir. Koruma altında bulunan farklı dezavantajlı gruplara yönelik (engelli, cinsel yönelimi farklı, göçmen çocuklar vd.) devlet politikasının takip edilmesi yoksa bir politika oluşturulmasının sağlanması için çalışmalar gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda bu alanlarda çalışan STK ve kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği içinde çalışmalar yürütülmesi hedeflenmektedir.

iii. Çocuk Koruma Sistemi Destek Hattı

Çocuk Koruma Sistemi Destek Hattı koruma altındaki çocuk ve gençler, korumadan ayrılan bireyler, koruyucu aile ve evlat edindirme hizmetinden faydalanan ya da faydalanmak isteyen birey ve ailelere hizmet vermek amacıyla kurulmuştur. Hatta gelen başvurular yalnızca Genel Sekreter ve Birim Koordinatörünün görebileceği şekilde saklanmaktadır. Hattın amacı çocuk koruma alanı içinde çok geniş bir kitleye hitap etmektedir. Ancak yeterli teknik ve insan kaynağının bulunmaması hattın sınırlılıklarını oluşturmaktadır. 2019-2021 yılları arasında hattın teknik ve insan kaynağının geliştirilmesi, hattın yaygınlaştırılmasının sağlanması ve hat ile ilgilenecek tam zamanlı bir sorumlunun belirlenmesi hedeflenmektedir.

iv. Stratejik Davalama

Çocuk Koruma Sistemi Destek Hattına yapılan başvurular neticesinde gerekli hukuki yönlendirmeler sağlanmaktadır. Stratejik davalamanın yapılabilmesi için daha sistemli bir

takip yapılması hedeflenmektedir. Ayrıca Çocuk Koruma Sistemi Destek Hattı'nın yaygınlaştırılması ile birlikte de benzer davaların takip edilmesi daha kolaylaşacaktır.

v. Gönüllü Çevirmen Ağı

Gönüllü Çevirmen Ağı 2016-2018 yılı hedeflerine uygun olarak işlemektedir. 2019-2021 yıllarında çevirilerin bloga girilmesi ve daha çok kişiye ulaşması için yaygınlaştırma çalışmaları yapılması hedeflenmektedir. Dünyadan pek çok farklı uygulamayı ve görüşü takip etmeyi kolaylaştıran bu çevirilerin daha geniş bir kitleye ulaşması Gönüllü Çevirmen Ağı'nın önceliği olması hedeflenmektedir.

vi. Koruma Sonrası Rehber

Korumadan ayrılan bireylerin topluma geçiş sürecini kolaylaştırmak amacıyla "Koruma Sonrası Rehber" oluşturulması çalışmalarına devam edilmektedir. Rehber yurtdışından kaynakların çevrilmesi ve Türkiye'ye uyarlanması ile oluşturulacaktır. Rehberin hazırlanması ve basılı olarak, telefon uygulaması ve internet sitesi ile yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

3. Hedef ve Stratejiler

- a. Sosyal Hizmetler Alanında Politika Oluşturan ve Politika Oluşumuna Katkı Sağlayan Öncü Bir Sivil Toplum Kuruluşu Olmak
 - i. Çarpan Etkisi Yüksek Çalıştay ve Sempozyumlar Yoluyla Kamuoyunda Devlet Koruması Altında Kalan Çocukların ve Ayrılan Gençlerin Sorunları Hakkında Farkındalık Oluşturmak,
 - ii. Düzenli Olarak Devlet Korumasında Kalan Çocuk ve Gençler ile Ayrılan Gençlere İlişkin Politika Önerileri Oluşturmak ve Bakanlığa Sunmak,
 - iii. Devlet Koruması Altında Kalan Çocuklara ve Ayrılan Gençlere İlişkin Olarak Her Türlü Olumsuz Olayda Dernek Olarak Pozisyon Almak ve Düzenli Basın Bildirileri Yoluyla Kamuoyunu Bilgilendirmek,
 - iv. Sosyal kampanya tasarlanması, sivil izleme yapılması, stratejik davalama yapılması, karar alıcılar ve yasa yapıcılarla bire bir temas edilmesi unsurlarını içeren bir savunuculuk stratejisini hayata geçirmek,
 - v. Haber, blog, çeviri, yayın, literatür taraması, kütüphane, mevzuat ve yayınları da içeren bir veri bankası kurmak.

4. Performans Göstergeleri

Stratejiler	Mevcut Durum	Hedeflenen	Gerçekleşen
Çarpan Etkisi Yüksek Çalıştay ve Sempozyumlar Yoluyla Kamuoyunda Devlet Koruması Altında Kalan Çocukların ve Ayrılan Gençlerin Sorunları Hakkında Farkındalık	<ul style="list-style-type: none">• Yılda Ortalama 2 Çalıştay• Yılda Ortalama 1 Sempozyum	<ul style="list-style-type: none">• Yılda Ortalama 2 Çalıştay• Yılda Ortalama 1 Sempozyum	

Oluşturmak			
Düzenli Olarak Devlet Korumasında Kalan Çocuk ve Gençler ile Ayrılan Gençlere İlişkin Politika Önerileri Oluşturmak ve Bakanlığa Sunmak	<ul style="list-style-type: none"> Yılda Ortalama 2 Politika Önerisi 	<ul style="list-style-type: none"> Yılda Ortalama 4 Politika Önerisi 	
Devlet Koruması Altında Kalan Çocuklara ve Ayrılan Gençlere İlişkin Olarak Her Türlü Olumsuz Olayda Dernek Olarak Pozisyon Almak ve Düzenli Basın Bildirileri Yoluyla Kamuoyunu Bilgilendirmek	<ul style="list-style-type: none"> Yılda Ortalama 2 Basın Bülteni 	<ul style="list-style-type: none"> Yılda Ortalama 10 Basın Bülteni 	
Sosyal kampanya tasarlanması, sivil izleme yapılması, stratejik davalama yapılması, karar alıcılar ve yasa yapıcılarla bire bir temas edilmesi unsurlarını içeren bir savunuculuk stratejisini hayata geçirmek,	<ul style="list-style-type: none"> Yılda Ortalama 1 Sosyal Kampanya Yılda Ortalama 2 Stratejik Davalama Yılda Ortalama 10 Çalışma Ziyareti 	<ul style="list-style-type: none"> Sosyal Kampanya Yapılması Planlanmaktadır. Yılda Ortalama 5 Stratejik Davalama Yılda Ortalama 25 Çalışma Ziyareti 	
Haber, blog, çeviri, yayın, literatür taraması, kütüphane, mevzuat ve yayınları da içeren bir veri bankası kurmak	<ul style="list-style-type: none"> Yılda Ortalama 1000 Sayfa Çeviri 	<ul style="list-style-type: none"> Yılda Ortalama 2500 Sayfa Çeviri 	
Çocuk Destek Hattının Yaygınlaştırılması	<ul style="list-style-type: none"> Yılda Ortalama 90 Başvuru 	<ul style="list-style-type: none"> Yılda Ortalama 120 Başvuru 	
Koruma Sonrası Topluma Geçiş Rehberinin Oluşturulması, İnternet Sitesinin ve	<ul style="list-style-type: none"> Henüz Uygulamaya Geçmemiştir. 	<ul style="list-style-type: none"> Sitenin Yılda 20 bin tıklanması Aplikasyon 	

Aplikasyonunun Hayata Geçirilmesi		un 4.000 İndirilmesi	
-----------------------------------	--	----------------------	--

5. İzleme, Değerlendirme ve Koordinasyon

Birimin 2019-2021 yılları için hedefler belirlenmesi kadar bu hedeflerin uygulanma süreçlerinin izlenmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi de önemli bir başka hedeftir. Bu hedef doğrultusunda yıl sonu değerlendirmeleri ile çalışmaların etkililiği ölçülecektir. Bu bağlamda o yıl sonunda;

- Gönüllü Çevirmen Ağı'na katılan gönüllü sayısının belirlenmesi
- Gönüllü Çevirmen Ağı ile kaç çeviri yapıldığının belirlenmesi
- Yapılan çevirilerin kaç kişiye ulaştırıldığının belirlenmesi
- Çocuk Koruma Sistemi Destek Hattı'na gelen başvuruların sayısı ve neden analizlerinin yapılması
- Çocuk Koruma Sistemi Destek Hattı'na dahil edilen uzman sayısının belirlenmesi
- Çocuk Koruma Sistemi Destek Hattı'nın takip ettiği vakaların sonuçların analizinin yapılması
- Stratejik Davalama süreç ve sonuçlarının analizinin yapılması
- Yapılması hedeflenen diğer tüm çalışmaların da süreç ve çıktılarının analiz edilmesi gerekmektedir. Bahsi geçen yıla ait "Yıl Sonu Faaliyet Raporu"nda bu çıktılarının paylaşılması hedeflenmektedir.

Birim çatısı altında yapılacak tüm çalışmalar yönetim kurulu ve ilgili diğer birimlerle koordineli olarak yürütülecektir. Birimin yapmayı planladığı tüm çalışmalar öncesinde yönetim kuruluna sunulacak ve ilgili birimlerle paylaşılacaktır. Çalışmaların sonrasındaki çıktılar da yönetim kurulu ve diğer birimlerle paylaşılacaktır.